

ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดร้อยเอ็ด

Factors Affecting the Attitude of Personal Income Tax Payment of Community Enterprise Group Members in Roi Et Province

ดวงเดือน เภตรา^{1*} รักษดาวัลย์ ศิริตาคำ²

Duangduan Phetra ^{1*}, Raksadavan Siritakham ²

*Corresponding author, e-mail: Dphatra@hotmail.com

Received: January 27rd,2025; Revised: July 16th,2025.; Accepted: August 28th,2025

บทคัดย่อ

ภาษีเงินได้เป็นรายได้หลักที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศซึ่งทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้เป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการเสียภาษีและทำให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด 2) ศึกษาระดับความรู้ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด 3) เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตามปัจจัยส่วนบุคคล เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 384 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับมาก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดคือ เพศ และระดับการศึกษา

คำสำคัญ: ทัศนคติ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

¹ อาจารย์, คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Instructor, Faculty of Business Administration and Accountancy Roi Et Rajabhat University

² อาจารย์, คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Instructor, Faculty of Business Administration and Accountancy Roi Et Rajabhat University

* Corresponding e-mail: dphatra1981@gmail.com

Abstract

Income tax is the main source of income for national development. Attitude towards paying income tax is what makes people realize the importance of paying taxes and makes tax collection efficient. This research aims to 1) Study the level of attitude regarding personal income tax payment of community enterprise groups members in Roi Et Province. 2) study the level of knowledge about paying personal income tax of community enterprise groups members in Roi Et Province. 3) Compare attitudes about paying personal income tax among members of community enterprise groups in Roi Et Province, classified by to personal factors. Data were collected using questionnaires from a sample of 384 people. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, independent t-test and F test. The research results found that, the members of the community enterprise group have a high level of attitude towards paying personal income tax. They have a moderate level of knowledge about personal income tax. Factors that affect attitudes towards paying personal income tax among members of community enterprise groups in Roi Et Province are gender and educational level.

Keywords: attitude, personal income tax, community enterprise groups

บทนำ

นับตั้งแต่เหตุการณ์จากวิกฤติโควิด -19 เป็นต้นมา รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการฟื้นตัวของภาคธุรกิจ ควบคู่ไปกับ การดูแลภาคเศรษฐกิจที่ยังมีข้อจำกัดในการฟื้นตัว จึงจำเป็นต้องมีรายได้เป็นจำนวนมากเพื่อนำมาใช้บริหาร พัฒนา และแก้ไขปัญหาประเทศ แหล่งรายได้ที่สำคัญคือ “ภาษีอากร” โดยเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ ซึ่งรัฐบาลมีรายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีงบประมาณ 2564 เท่ากับ 334,409 ล้านบาท (The Revenue Department, 2022 : Online) หากประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความตระหนกในการเสียภาษีที่ถูกต้องตามเวลาที่กำหนด มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเสียภาษีเป็นอย่างดี และเสียภาษีด้วยความสมัครใจ อันเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดีของประเทศชาติแล้วนั้น ประเทศชาติก็จะมีเงินได้จากภาษีอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาประเทศ

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax) คือ ภาษีที่จัดเก็บจากรายได้ของประชาชนตามหลักความสามารถในการเสียภาษี (Ability to Pay Principle) ของบุคคล ตามที่กฎหมายกำหนดและมีเงินได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะจัดเก็บรายปี ผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป ฉะนั้นผู้มีรายได้มากต้องเสียภาษีมาก ผู้มีรายได้น้อยต้องเสียภาษีน้อย โดยอัตราภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทยเป็นอัตราภาษีแบบก้าวหน้า (Progressive Rate) แต่อย่างไรก็ตามภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นบทบัญญัติกฎหมายตามประมวลรัษฎากรที่มี ความซับซ้อนตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทำให้บุคคลธรรมดาโดยทั่วไปอาจไม่เข้าใจ และไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง หลักเกณฑ์ วิธีการตามกฎหมายกำหนด จึงขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง อันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการวางแผนภาษี ขณะเดียวกัน ความรู้และทัศนคติที่ดีต่อภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสำคัญอย่างยิ่ง หากประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีและเข้าใจถึงความสำคัญของการจ่ายภาษี จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี แต่หากขาดความรู้หรือมีทัศนคติที่ไม่ดี อาจนำไปสู่การหลีกเลี่ยงภาษีหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งส่งผลให้

การจัดเก็บภาษีไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การให้องค์ความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ถูกต้องและครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประมวลรัษฎากร จะช่วยให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง และสร้างความพึงพอใจในการเสียภาษีของประชาชนอย่างเหมาะสม (Wareporn Chusri, JutamasPrommontree, Bootree Bonrosepong, Nalinee Aekunakul and Piyapuch Sun Charoen, 2023 : 3220-3234) ซึ่ง Assael H. (1995 : 78) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของทัศนคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ 1) องค์ประกอบทางความคิด หรือการรับรู้ เป็นความเชื่อ ความรู้หรือความเข้าใจ เกี่ยวกับสิ่งใด เช่น ตราสินค้า ซึ่งความเชื่อในวัตถุเดียวกันอาจจะแตกต่างกันได้ในแต่ละบุคคล 2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก คือ ความรู้สึกโดยรวมในเรื่องของความชอบ และอารมณ์ที่มีต่อวัตถุนั้น ๆ เช่น อาจเกิดจากผลของการประเมินในคุณสมบัติหลาย ๆ คุณสมบัติของสินค้าก็ได้เรื่อง ของความรู้สึกนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลและสถานการณ์ด้วย 3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือ แนวโน้มในการกระทำหรือการแสดงออก ความโน้มเอียง ที่จะซื้อผลิตภัณฑ์

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจการชุมชน ได้มีการสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพของคนในชุมชน ให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างเข้มแข็ง โดยวิสาหกิจชุมชน (community enterprise) คือกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน มีการประกอบการเพื่อการจัดการ "ทุนของชุมชน" อย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง โดย "ทุนของชุมชน" ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม (Secretariat Office of Community Enterprise Promotion Board, 2024: Online) สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงนับได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ

วิสาหกิจชุมชนเป็นธุรกิจชุมชนประเภทหนึ่งซึ่งประกอบกิจการในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล บริษัทจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล มีหน้าที่เสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ส่วนการจะเสียภาษีประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบของธุรกรรมของวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ โดยทั่วไปแล้ววิสาหกิจชุมชนจะต้องเสียภาษีดังนี้ 1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล 3) ภาษีมูลค่าเพิ่ม 4) ภาษีธุรกิจเฉพาะ 5) อากรแสตมป์ โดยส่วนใหญ่วิสาหกิจชุมชนมีลักษณะเป็นรูปแบบของห้างหุ้นส่วนสามัญที่เป็นคณะบุคคล ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล จึงมีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยบุคคลธรรมดาที่ประกอบการในรูปของห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคลที่มีเงินได้พึงประเมินเกิน 30,000 บาทต่อปีจะต้องยื่นแบบเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด (The Revenue Department, 2024 : Online)

จังหวัดร้อยเอ็ดนับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีการเติบโตของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดมีนโยบายในการสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดจึงต้องการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด การตระหนักถึง ความสำคัญและหน้าที่ของการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและมีทัศนคติที่ดีโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สรรพากรพื้นที่ หน่วยงานเทศบาล และสถานศึกษาต่าง ๆ สามารถนำข้อค้นพบจากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดี ตระหนักในหน้าที่ของการเสียภาษีเงินได้

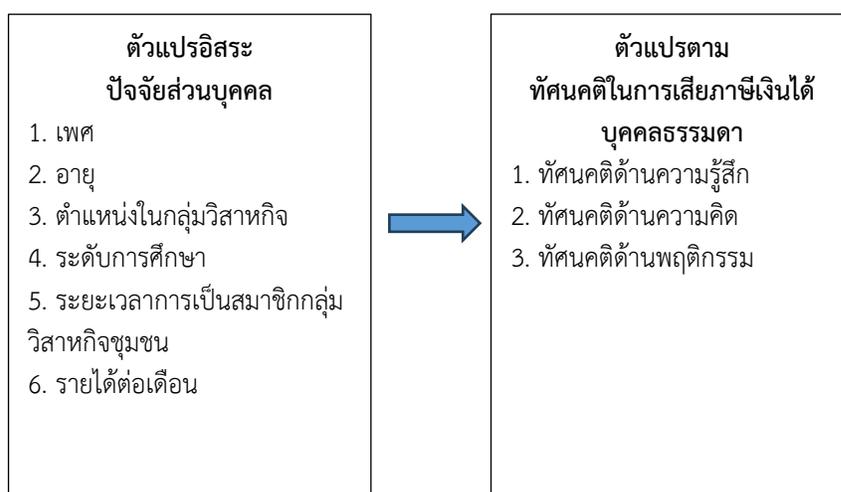
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาระดับความรู้ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

1. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย



รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 92,143 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 27 สิงหาคม 2567 จากสำนักงานเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด)

กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 384 คน กำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (1970: 607-610) ซึ่งมีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แบ่งตามสัดส่วนประชากรใน 20 อำเภอของจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามอำเภอที่ได้จำแนกไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

1. เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวความคิด จากทฤษฎี ผลงานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งในกลุ่มวิชาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มวิชาชีพชุมชน รายได้ ต่อเดือน

ตอนที่ 2 ข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, R., 1967 : 90-95) คือ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

2. การตรวจคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

2.1 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence : IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 3 คน มีเกณฑ์พิจารณาข้อความรายข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ส่วนข้อความที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง (Surapong Kongsat, Teerachat Thamwong, 2567: Online) แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการประเมินอีกครั้ง โดยข้อความเพื่อการวิจัยครั้งนี้ มีค่า IOC อยู่ในระดับ 0.67-1.00

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการทดสอบเบื้องต้น (tryout) กับสมาชิกกลุ่มวิชาชีพชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการคำนวณสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach กำหนดเกณฑ์การยอมรับแบบสอบถามที่ระดับค่าความเชื่อมั่นในระดับดี คือ 0.80 ขึ้นไป (Aniwat Kaewjamnong, 2021 : 102) โดยแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.861 สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้จึงสามารถนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลโดย คณะผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปยัง พัฒนาการอำเภอ เพื่อประสานงานและเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มวิชาชีพชุมชน ผลการรวบรวมข้อมูลพบว่าได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบตามจำนวน 384 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบแบบที่เป็นอิสระต่อกัน (independent t-test) และ การทดสอบค่า F ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

ข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.51–5.00	ทัศนคติในการเสียภาษีอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51–4.50	ทัศนคติในการเสียภาษีอยู่ในระดับมาก
2.51–3.50	ทัศนคติในการเสียภาษีอยู่ในระดับปานกลาง
1.51–2.50	ทัศนคติในการเสียภาษีอยู่ในระดับน้อย
1.00–1.50	ทัศนคติในการเสียภาษีอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กำหนดเกณฑ์คะแนนตามเกณฑ์ของบลูม (Bloom's Taxonomy): แบ่งระดับความรู้ตามร้อยละของคะแนนเต็ม

ระดับมากที่สุด:	ได้คะแนนร้อยละ 90 – 100
ระดับมาก:	ได้คะแนนร้อยละ 80-89
ระดับปานกลาง:	ได้คะแนนร้อยละ 70 – 79
ระดับน้อย:	ได้คะแนนร้อยละ 60-69
ระดับน้อย: ที่สุด	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 384 คน มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 65.90 มีอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 43.93 สถานะภาพเป็นสมาชิก 215 คน คิดเป็นร้อยละ 62.14 มีระดับระดับการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 80.64 มีระยะเวลาการประกอบวิสาหกิจ 3-5 ปี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 65.90

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด

ทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ความคิดเห็น		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ทัศนคติด้านความคิด	3.82	0.75	มาก
2. ทัศนคติด้านความรู้สึ	3.73	0.73	มาก
3. ทัศนคติด้านพฤติกรรม	3.75	0.72	มาก
ทัศนคติโดยรวม	3.76	0.60	มาก

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ทัศนคติด้านความคิด ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาคือทัศนคติด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 3.75$) และทัศนคติด้านความรู้สึ ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ดังปรากฏผลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลระดับความรู้ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ลำดับ
ระดับมากที่สุด:ได้คะแนนร้อยละ 90 – 100	11	2.86	5
ระดับมาก:ได้คะแนนร้อยละ 80-89	90	23.44	2
ระดับปานกลาง: ได้คะแนนร้อยละ 70 – 79	169	44.01	1
ระดับน้อย: ได้คะแนนร้อยละ 60-69	80	20.83	3
ระดับน้อยที่สุดได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60	34	8.85	4

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 44.01 รองลงมา คือ มีความรู้ในระดับมาก จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.44 มีความรู้ในระดับน้อย จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.85 และมีความรู้ในระดับมากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ตามลำดับ

4. การเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามตามปัจจัยส่วนบุคคลปรากฏผลดังนี้

4.1 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีทัศนคติในระดับที่สูงกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าเพศมีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเพศหญิงมีความรู้สึกในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าเพศชาย ด้านพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเพศหญิงมีพฤติกรรมในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าเพศชาย ส่วนด้านความคิดไม่แตกต่างกัน

4.2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่า อายุ ไม่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

4.3 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีตำแหน่งในกลุ่มวิสาหกิจต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าตำแหน่งในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทัศนคติด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า ผู้ที่มีตำแหน่งกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แตกต่างจากผู้ที่มีตำแหน่งสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีตำแหน่งสมาชิกมีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากกว่าผู้ที่มีตำแหน่งกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4.4 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาไม่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า สมาชิก

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมมากกว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ขณะที่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

4.5 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระยะเวลาประกอบวิสาหกิจต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาประกอบการวิสาหกิจชุมชนไม่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านความรู้สึกและด้านพฤติกรรม โดย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาการประกอบวิสาหกิจ 6-8 ปี มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านความรู้สึกมากกว่าสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาการประกอบวิสาหกิจมากกว่า 8 ปี ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการประกอบวิสาหกิจ 6-8 ปี มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านพฤติกรรม มากกว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการประกอบวิสาหกิจทุกกลุ่ม

4.6 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่ารายได้ต่อเดือน ไม่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม มีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีทัศนคติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 3.75$) และด้านความรู้สึก ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ สอดคล้องกับ Yensup P. (2008 : 145-162) ศึกษาเรื่องความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินเดือน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.50 มีความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับปานกลาง และพบว่าโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติระดับปานกลางเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติระดับสูง ด้านประชาชนต้องมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติด้วยการเสียภาษี สอดคล้องกับ Luliya Teeratansirikool, Supanee Phutharat (2016: 204-213) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้และทัศนคติของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใน ท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 พบว่า ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สุราษฎร์ธานี 2 มีทัศนคติในภาพรวมอยู่ที่ระดับดี คือ มีค่าเฉลี่ย 3.68 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.548 หากพิจารณาทัศนคติในแต่ละด้านพบว่า ทัศนคติด้านหน้าที่และความสำคัญของการยื่นภาษี และด้านความสำคัญของการยื่นแบบฯ อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับ Natakarn Nakeepate and Chanticha Buasri (2020: 97-112) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับดี เมื่อเรียงลำดับทัศนคติเป็นรายด้านจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความรู้สึก ด้านพฤติกรรมและด้าน ความคิดตามลำดับ 4) โดยรวมปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์การเสียภาษี สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิต่อปี และอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาแตกต่างกันและพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ประสบการณ์การเสียภาษี สถานภาพ รายได้สุทธิต่อปี และอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 45.95 รองลงมา คือ มีความรู้ความเข้าใจใน ระดับมาก จำนวน 90 คน คิดเป็น

ร้อยละ 26.01 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 20.23 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อยที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.94 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.87 ตามลำดับ สอดคล้องกับ Kusuma Damrongchai, et. al., (2018: 124-132) วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในตำบลภูทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 72.94 รองลงมา คือมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 21.18 และมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 และสอดคล้องกับ Chawarit Yosrikun. (2017: 206-213). ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ ปี 2560 ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.70 เป็นเพศชาย ร้อยละ 36.30 มี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 57.30 มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 21.00 สูงกว่าปริญญาตรี ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ ปี 2560 ของผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง (ฐานนิยมเท่ากับ 19 คะแนน) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ Saisamorn Sungmake (2010 : 67-75) วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต ตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต ตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี อยู่ในระดับมาก ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ Natakarn Nakeepate and Chanticha Buasri (2020: 97-112) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด สงขลา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ประสบการณ์การเสียภาษี สถานภาพ รายได้สุทธิต่อปี และอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 5) ความรู้ความเข้าใจมี ความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ Wipada Suksawad (2020: 1-7) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความ เข้าใจ เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเกี่ยวกับทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากร พื้นที่กรุงเทพมหานคร 13 (เขตคลองเตย) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและด้านพฤติกรรมในระดับดี 1) เพศ อายุ อาชีพ ประสบการณ์ในการคำนวณภาษีที่ต่างกัน มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ต่างกัน 2)กลุ่มตัวอย่างส่วนส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง 3)ค่าลดหย่อน มีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติด้านความคิดและทัศนคติด้านพฤติกรรม และส่วนของรายได้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความรู้สึก ต่อเมื่อพิจารณาในภาพรวมความเข้าใจในกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กับ ทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้เสียภาษี และสอดคล้องกับ Prasitnak N. (2002 : 84-90) วิจัยเรื่อง ความรู้และทัศนคติต่อการชำระภาษีของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่าผู้มี

หน้าที่ เสียภาษีส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการชำระภาษีในระดับปานกลาง และพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็น ด้วยในระดับมาก ในเรื่องการเสียภาษีเป็นหน้าที่ของประชาชน รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยใน ระดับปานกลาง ในเรื่องความสมัครใจใน การชำระภาษีในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และพบว่า ปัจจัยด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ มีผล ต่อความรู้ของผู้เสียภาษีต่อการชำระ ภาษี รวมทั้งพบว่าการศึกษาและอาชีพมีผลต่อทัศนคติของผู้เสียภาษีต่อการชำระ ภาษี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่มีความรู้ในการเสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้ การชำระภาษี เพิ่มเติม ให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น โดยนอกจากให้ความรู้ด้านภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้ว ควรให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคล เพราะจะสามารถ นำไปใช้ต่อยอดให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ในกรณีที่มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

2. ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีเพศ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนคติ เกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า เพศและระดับการศึกษา มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จึงควรมีการจัดกิจกรรมสร้างเสริมทัศนคติในการเสียภาษีที่เหมาะสมตามลักษณะทาง เพศและระดับการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปสรรคของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกรณีการขาดความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จะนำมาใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้มีความถูกต้องครบถ้วนมากขึ้น เพื่อให้ส่งผลต่อทัศนคติที่ดีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไป

2. ศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่จะส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เพื่อจะได้แนวทางในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ครบถ้วนและถูกต้อง ที่จะส่งผลต่อความสมัครใจในการยื่นแบบ แสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไป

3. ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต่อระบบการบริการของหน่วยงานที่มีหน้าที่ จัดเก็บภาษีอากร

4. ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิสาหกิจชุมชน เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีธุรกิจเฉพาะและอากรแสตมป์ เป็นต้น

5. การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีความเข้าใจในระบบการเสียภาษีของวิสาหกิจ ชุมชน เนื่องจากประชากรเป็นชาวบ้านที่มีความรู้ความเข้าใจไม่มากนักเกี่ยวกับระบบภาษี จึงควรมีกระบวนการคัดเลือก ผู้ให้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Aniwat Kaewjamnong. (2021). *Concepts of measurement of factors affecting measurement errors, quality assurance, validity and reliability of research instruments (emphasis on quantitative measurement instruments)*. Lecture notes. Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani University. (in Thai)
- Ascharaporn Pati. (2016). *Knowledge, Understanding, and Options of Local People towards Homeless People Protection: A Case Study of People in Pha Sing Sub-District, Mueang District, Nan Province*. Independent Study Master of Social Work in Program of Social Administration and Social Welfare Policy. Bangkok: Thammasat University. (In Thai)
- Chawarit Yosrikun. (2017). Knowledge and Understanding about the Personal Income Tax Collection According to the New Tax structure in 2017 of People in Nakhon Ratchasima. *JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE*, Vol.12 No.1 January – April 2018, 206-213. (In Thai)
- Kusuma Damrongchai, et. al., (2018). Knowledge and Understanding for People, s Personal Income Tax of the People in Ku Thong Sub District, Chiang Yuen District, Maha Sarakham Province. *College of Asian Scholars Journal*, 8(1), 124-132. (In Thai)
- Luliya Teeratansirikool, Supanee Phutharat. (2016). Knowledge and Attitude of the Personal Income Tax for the Taxpayers in Surat Thani 2 Area Revenue Office. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 35(6), 204-213. (In Thai)
- Natakarn Nakeepate and Chanticha Buasri. (2020). A Study of Knowledge, Understanding and Attitude towards Personal Income Tax of Taxpayers in Hat Yai Sub-District, Hat Yai District, Songkhla. *Economics and Business Administration Journal Thaksin University*, 97-112. (In Thai)
- Manat Phanla. (2010). *The Meaning of Knowledge*. Retrieved 10 April 2010, from <https://www.gotoknow.org>. (In Thai)
- Saisamorn Sungmake. (2010). *Knowledge and Understanding on People's Personal Income Tax of the People in Phuket Province*. Research report. Phuket: RAJAPRUK UNIVERSITY. (In Thai)
- Secretariat Office of Community Enterprise Promotion Board. (2024). *Interesting Community Enterprises*. Retrieved 12 November 2024 from <http://www.sceb.doe.go.th/Ssceb2.htm>
- Surapong Kongsat, Teerachat Thamwong. (2024). *Finding the validity of the questionnaire (IOC)*. Retrieved 20 November 2024 from <https://www.mcu.ac.th/article/detail/14329>
- The Revenue Department. (2022). *Pay personal income tax*. Retrieved 25 September 2023, from <https://www.rd.go.th/62336.html>. (In Thai)
- The Revenue Department. (2024). *Tax Guide for Community Enterprises*. Retrieved 10 October 2024, from https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/porkor/taxused/community.pdf. (In Thai)
- Wareeporn Chusri, JutamasPrommontree, Bootree Bonrosepong, Nalinee Aekunakul and Piyapuch Sun Charoen. (2023). *Knowledge and Understanding for People's Personal Income Tax of the People in Hatyai District, Songkhla Province*. The 13th Hatyai National and International Conference. 3220-3234.

- Wipada Suksawad. (2020). Study of the taxpayers' understanding of Personal Income Tax that affects their perspective in tax payment of the Bangkok Revenue Department Area 13 (Klong Toei District). *SAU JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES & HUMANITIES*. 4(2), 1-7. (In Thai)
- Allport, G. W. (1968). *Reading in attitude theory and measurement*. New York: John Welley & Sons.
- Assael, H. (1995). *Consumer behavior and marketing action (5th ed.)*. The United of America: International Thomson.
- Bloom, B.S. (1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York : McGraw –Hill.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607 – 610.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale, in Attitude Theory and Measurement*. New York : Wiley & Son.
- Munn, N. (1971). *Introduction to psychology*. Boston: Houghton Muffin.
- Prasittinak, N. (2002). *Knowledge and attitude toward tax payment of People in Bankai subdistrict administration organization, Bankai district, Rayongprovince* (Master Degree Thesis). Chonburi: Burapha University.
- Yensup, P., (2008). Knowledge and attitude about personal tax payment of salary income taxpayer. *Journal of Research Society Organization*, 14(79), 145-162.